

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΧΗΜΙΚΩΝ – ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

Εισαγωγικά

Αυτήν τη στιγμή στο Τμήμα Χημικών-Μηχανικών δεν υπάρχει ολοκληρωμένο και εγκεκριμένο (π.χ. από Γ.Σ.) σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού και ανάπτυξης. Μια πρόταση στρατηγικής και ανάπτυξης Τμήματος είχε συσταθεί το 2008 και ήταν αυτή που δόθηκε στην επιτροπή εξωτερικής αξιολόγησης το 2013, επ'αυτής δε η τελευταία διατύπωσε σχόλια και παρατηρήσεις.

Εν όψει της επικείμενης εξωτερικής αξιολόγησης και με το δεδομένο ότι απαιτούνται σε σύντομο χρονικό διάστημα στοιχεία στρατηγικού σχεδιασμού, στις παραγράφους που ακολουθούν επιχειρώ μια επισκόπηση των κυριότερων στοιχείων των δύο παραπάνω αναφορών (είναι άλλωστε και οι μόνες που διαθέτω επί του θέματος) εμπλουτισμένη με κάποιες δικές μου απόψεις για τον τρόπο με τον οποίο θα διαμορφωθεί η στρατηγική του Τμήματος.

1. Στην πρόταση του 2008 προτείνονται ως περιοχές προτεραιότητας πάνω στις οποίες θα πρέπει να εστιάσει το Τμήμα, οι περιοχές της Βιοιατρικής Μηχανικής & Βιοτεχνολογίας, των Υλικών και της Τεχνολογίας Τροφίμων. Η επιτροπή αξιολόγησης δεν εκφράζει αντιρρήσεις επ'αυτού, διατυπώνει όμως έντονες επιφυλάξεις (αρχής) για τη διαδικασία με την οποία ελήφθησαν τα συμπεράσματα. Επιπρόσθετα διαπιστώνεται μια ανισοκατανομή στα μέλη ΔΕΠ των Τομέων γιατί σε κάποιους Τομείς υπάρχουν σαφώς περισσότερα μέλη ΔΕΠ από κάποιους άλλους.
2. Ένα σημαντικό θέμα που αναφέρει η επιτροπή (και που κατά την άποψή μου είναι γενικότερης ισχύος) είναι πως τα υπάρχοντα σχέδια στρατηγικής ανάπτυξης βασίστηκαν στην υπόθεση της αύξησης τόσο των μελών ΔΕΠ όσο και του προϋπολογισμού και εστίαζαν στην κατανομή των επιπρόσθετων πόρων. Το περιβάλλον στη χώρα μας έχει αλλάξει δραστικά, οι δαπάνες για το ίδρυμα και τη Σχολή έχουν περισταλεί τρομερά, πράγμα που δημιουργεί την ανάγκη για την δραστική αναμόρφωση των σχεδίων στρατηγικής ανάπτυξης. Αυτά θα πρέπει πλέον να βασίζονται σε κρίσιμες επιλογές σε σχέση με την εστίαση πόρων σε κάποιες περιοχές σε βάρος πλέον κάποιων άλλων περιοχών. Συμπερασματικά, οι ιδιαίτερες συνθήκες στη χώρα μας επιβάλλουν επανεπισκόπηση των στρατηγικών σχεδίων τα οποία θα πρέπει να στηριχθούν σε άλλες υποθέσεις (π.χ. μηδενικής κρατικής επιχορήγησης).
3. Τέλος, οι αποφάσεις στρατηγικής ανάπτυξης λαμβάνονταν μέχρι τώρα με βαρύνουσας σημασίας κριτήριο τις διδακτικές ανάγκες του Τμήματος. Η επιτροπή εκφράζει επιφυλάξεις και αντιπροτείνει αυτές να βασίζονται σε ένα μεγαλύτερο εύρος κριτηρίων όπως π.χ. οι ανάγκες της χώρας ή οι τεχνολογικές εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή.

Με αφετηρία τα παραπάνω στο τμήμα Χημικών-Μηχανικών έχει συσταθεί και έχει εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση Επιτροπή Στρατηγικής Ανάπτυξης και Σχεδιασμού. Τα παρακάτω αφορούν χαρακτηριστικά στοιχεία στα οποία θα βασιστεί η ανάπτυξη Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης.

- Σε πρώτη φάση θα προσδιορισθεί το «εύρος εστίασης» του Τμήματος. Σύμφωνα με την επιτροπή αξιολόγησης αυτό δεν θα πρέπει να περιορίζεται στα εθνικά όρια αλλά θα πρέπει να εκτείνεται είτε σε επίπεδο Νοτιοανατολικής Ευρώπης ή ακόμη σε επίπεδο Ανατολικής Μεσογείου.
- Αποτίμηση των διαθέσιμων ανθρώπινων πόρων του Τμήματος στη βάση των νέων συνθηκών δηλαδή της μη ύπαρξης νέων προκηρύξεων για νέες θέσεις και των συνταξιοδοτήσεων.
- Προσδιορισμός του μελλοντικού «στίγματος» του τμήματος ως στοιχείου που το διαφοροποιεί και του προσδίδει Αριστεία σε σχέση με ομόλογα τμήματα της ευρύτερης περιοχής (π.χ.

Ανατολικής Μεσογείου). Αναπόφευκτα αυτή η διαδικασία προϋποθέτει επιστημονική αυτοαξιολόγηση και «benchmarking» των κυριότερων «ανταγωνιστικών» τμημάτων της περιοχής.

Την ολοκλήρωση της πρώτης φάσης, δηλαδή αυτής της διαμόρφωσης και διατύπωσης ενός ρεαλιστικού Στρατηγικού Οράματος ή Στόχου θα ακολουθήσει η φάση της διαμόρφωσης στρατηγικής η οποία (σε συμφωνία με τα σχόλια της επιτροπής αξιολόγησης) θα εμπεριέχει τα ακόλουθα στοιχεία.

- Προσδιορισμός των συγκεκριμένων επιστημονικών περιοχών εστίασης π.χ. εντός της Ενέργειας, Περιβάλλοντος, Νανοτεχνολογίας κλπ. και ανάπτυξη στρατηγικών συνεργασιών (π.χ. με το τμήμα Γεωπονίας στην Τεχνολογία Τροφίμων). Πιθανόν ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε νέες περιοχές (αν υπάρχει πολυτέλεια για κάτι τέτοιο).
- Παράλληλη συζήτηση για το ποιες περιοχές αναπόφευκτα θα μειωθούν ή θα παραμείνουν στάσιμες ώστε να δημιουργηθούν οι πόροι για την ενίσχυση και ανάπτυξη νέων περιοχών.
- Ανάπτυξη δραστηριοτήτων που να απευθύνονται σε ευρύτερο κοινό, με στόχο τη δημιουργία πόρων (π.χ. εξειδικευμένα ξενόγλωσσα μεταπτυχιακά προγράμματα, σεμινάρια στελεχών βιομηχανίας, τεχνικές εκδόσεις κλπ.).
- Αντιμετώπιση των γενικών ανασταλτικών παραγόντων όπως π.χ. η γραφειοκρατία ή οι μικροπολιτικές που εφαρμόζουν στην Παιδεία οι εκάστοτε κυβερνήσεις (η επιτροπή αξιολόγησης το αναφέρει με τον όρο «micromanagement»)
- Αντιμετώπιση των ειδικών ανασταλτικών παραγόντων όπως π.χ. η περιορισμένης γεωγραφικής εμβέλειας νοοτροπία που χαρακτηρίζει πολλά μέλη ΔΕΠ και η έλλειψη διατομεακών συνεργασιών που είναι πλέον απαραίτητες για την αντιμετώπιση της διεπιστημονικότητας η οποία χαρακτηρίζει την πλειοψηφία των σύγχρονων και επίκαιρων θεμάτων.